

Social and Political Ideas of Maharashtra

2009 May

Arts Politics TYBA

University of Mumbai

shaalaa.com

(3 Hours)

[Total Marks : 100]

- N.B. : (1) Attempt any **five** questions in **all**.
 (2) Atleast **two** questions should be from **each** section.
 (3) Answers to **both** sections should be written in the **same** answer-book.
 (4) **All** questions carry **equal** marks. (20 marks each)

Section I

1. Discuss Dadabhai Noarogi's views on economic drain. What measures did he suggest for India's economic development ?
2. Evaluate Justice Ranade's thoughts on economic development and social change.
3. Examine Lokmanya Tilak's views on nationalism and social reform.
4. Discuss the contribution of Jyotiba Phule to social reform.
5. Write short notes on any **two** of the following :-
 (a) G. G. Agarkar as a Rationalist Thinker
 (b) Political Thoughts of Pherozshah Mehta
 (c) Shahu Chhatrapati and Social Reform
 (d) Chiplunkar's Cultural Nationalism.

Section II

6. Explain Vinoba Bhave's contribution to Gandhian Thought.
7. Evaluate the contribution of Dr. B. R. Ambedkar for the upliftment of Dalits in India.
8. Examine the Political Thoughts of Acharya Jawadekar.
9. Critically evaluate V. D. Savarkar's views on Hindutva and Hindu State.
10. Write short notes on any **two** of the following :-
 (a) Satyashodhak Samaj
 (b) S. A. Dange and Working Class Movement
 (c) Causes for Non-Brahmin Movement
 (d) Hindu Nationalism of Golwalkar.

[TURN OVER]

(मराठी रूपांतर)

१. (२) एकूण पाच प्रश्न सोडवा.

(२) प्रत्येक विभागातील किमान दोन प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(३) दोन्ही विभागांच्या उत्तर पत्रिका एकत्र बांधा.

(४) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी २० गुण)

विभाग १

१. 'आर्थिक निचरण' या संकल्पनेच्या संदर्भात दादाभाई नौरोजींच्या विचारांची चर्चा करा. भारताच्या आर्थिक विकासासाठी त्यांनी कोणते उपाय सुचविले आहेत ?
२. 'आर्थिक विकास' आणि 'सामाजिक बदल' या संदर्भात न्या. रानडेच्या विचारांचे मूल्यमापन करा.
३. 'राष्ट्रवाद आणि समाजसुधारणा' या संदर्भात लोळ मान्य टिकांच्या विचारांचे परीक्षण करा.
४. ज्योतिबा फुलेचे सामाजिक सुधारणांप्रति असलेले योगदान यावर चर्चा करा.
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :-
 - (अ) आगरकारांचे विवेकवादी विचार
 - (ब) फिरोजशहा मेहतांचे राजकीय विचार
 - (क) शाहू छत्रपती आणि समाज सुधारणा
 - (ड) चिपळूणकर आणि सांस्कृतिक राष्ट्रवाद.

विभाग २

६. विनोबा भावे यांचे गांधीवादी चळवळीला असलेले योगदान स्पष्ट करा.
७. डॉ. आंबेडकरांनी 'दलितांच्या उध्दारासाठी' केलेल्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.
८. आचार्य जावडेकरांच्या राजकीय विचारांचे परीक्षण करा.
९. वि. दा. सावरकरांच्या 'हिंदूत्व आणि हिंदू राष्ट्र' या विचारांचे टिकात्मक मूल्यांकन करा.
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :-
 - (अ) सत्यशोधक समाज
 - (ब) श्री. अ. डांगे आणि 'कामगार चळवळ'
 - (क) ब्राम्हणेतर चळवळीची कारणे
 - (ड) गोळवलकरांचा हिंदू राष्ट्रवाद.